

บทที่ ๕

หน้าที่ของสตรีอินเดีย

ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า สตรีมีสิทธิในเรื่องเลือกคู่ครอง ในการ
รับทรัพย์มรดกและอื่น ๆ ภายใต้เงื่อนไขบางประการ สิทธิของสตรีดูเหมือนจะมี
น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับหน้าที่ที่สตรีจะต้องปฏิบัติ ผู้วิจัยจะแยกกล่าวถึง
หน้าที่ที่สตรีอินเดียพึงปฏิบัติในฐานะต่าง ๆ กัน ๓ฐานะ ได้แก่ หน้าที่ที่สตรีพึง
ปฏิบัติในฐานะลูกสาว ภรรยา และมารดา

หน้าที่ของสตรีในฐานะลูกสาว

สตรีอินเดียต้องแต่งงานในวัยเด็ก ตั้งแต่อายุประมาณ ๘ - ๑๐ ขวบ
อันเนื่องมาจากกฎหมายอินเดียกำหนดให้เด็กที่ไม่ยอมแต่งงานให้ลูกสาว เมื่อถึง
วัยอันสมควร^๑ ดังนั้น ลูกสาวจึงใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่ไม่นานก็ต้องไปอยู่กับสามี
แต่ถึงกระนั้นเธอก็มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติพอจะกล่าวได้ ดังนี้

ลูกสาวจะต้องเชื่อฟังพ่อแม่ พี่น้อง ตลอดจนปู่ย่า ตายาย การมีคู่ครองจะ
ต้องอยู่ในความเห็นชอบของบุคคลดังกล่าวลั่นกันตามลำดับ พ่อจะต้องรับผิดชอบ
ในเรื่องการเลือกคู่ครองมากกว่าบุคคลอื่น ๆ กล่าวคือ ถ้าพ่อเห็นว่าผู้ชายที่มาสู่ขอ
นั้นมีคุณสมบัติเหมาะสม คือ อยู่ในวรรณะเดียวกัน มีรูปร่างดี มีชื่อเสียง มีเกียรติ
พ่อจะให้ลูกสาวแต่งงานทันที แม้ว่าเธอยังอยู่ในวัยที่ไม่เหมาะสมก็ตาม และลูกสาว

^๑ P. Thomas, Hindu Religion Custom and Manners, p. 62.

จะต้องทำตามความเห็นชอบของพ่อ^๑ หรือถ้าพ่อให้อำนาจในการจัดการแต่งงาน
ให้แก่พี่ชาย ลูกสาวจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามพี่ชายด้วยเช่นกัน^๒

นอกจากนี้ ลูกสาวที่เรียกว่าปุตริกา จะมีหน้าที่เป็นผู้สืบสกุลของครอบครัว
โดยการให้กำเนิดลูกชาย^๓ ลูกชายของปุตริกาจะเป็นลูกชายของตายาย กล่าวคือ
เป็นผู้ทำพิธีศกัลลีหิทางศาสนาให้แก่ตายาย^๔

^๑Mn. 9.88.

utkr̥ṣṭāyābhirūpāya varāya sadr̥śāya ca /
aprāptām api tām tasmāi kanyām dadyād yathāvidhi //

ดูเทียบ Gau. 18.20 - 23; Vās. 17.69 - 71; Bau. 4.1

11 - 14. และ Vis. 24.40.

^๒Mn. 5.151.

yasmāi dadyāt pitā tvenām bhrātā vānumate pituh. /
tam śūsṛuṣeta jīvantam samsthitam ca na lanḡhayet //

ดูเทียบ Vis. 26.14.

^๓Bṛh. 25.53.

^๔Mn. 9.132 - 144.

dāuhitro hy akhilam riktham aputrasya pitur haret /
sa eva dadyād dvāu piṇḍāu pitre mātāmahāya ca //

pāutradāuhitrayorloke na viśeṣo'sti dharmataḥ /
tayor hi mātāpitarāu sambhūtāu tasya dehataḥ //

ดูเทียบ Yāj. 2.128. และ Gau. 28.18 - 19.

หน้าที่ประการสุดท้ายของลูกสาว คือ อุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติที่ล่วงลับ
ไปแล้ว^๑

หน้าที่ที่สตรีพึงปฏิบัติในฐานะภรรยา

สตรีมีความผูกพันกับสามีตลอดชีวิต ดังนั้น หน้าที่ที่สำคัญของสตรีคือ
หน้าที่ที่สตรีพึงปฏิบัติต่อสามีในฐานะภรรยา ซึ่งพอจะแยกกล่าวได้ดังนี้

เมื่อสามีมีชีวิตอยู่ ภรรยาทำหน้าที่ต้องปฏิบัติดังนี้

๑. ให้กำเนิดบุตร เมื่อเริ่มสร้างโลกได้กำหนดไว้ว่า ผู้ชายมีหน้าที่
เป็นพ่อ ผู้หญิงมีหน้าที่เป็นแม่^๒ ดังนั้น พ่อและแม่จึงเป็นผู้ให้กำเนิดร่างกายของ
ลูก^๓ ควบคู่กัน หน้าที่สำคัญของภรรยาคือ การให้กำเนิดบุตร

๒. ซื่อสัตย์และภักดีต่อสามี ภรรยาจะต้องอยู่ร่วมกับสามีด้วยความ
สามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน^๔ เพราะชีวิตของครอบครัวจะสมบูรณ์ต้องประกอบด้วย
พ่อ แม่ ลูก^๕ ควบคู่กัน ภรรยาที่ซื่อสัตย์จะต้องเคารพสามีเหมือนเทพเจ้า^๖ จะต้อง

^๑ Gau. 14.35.

^๒ Mn. 9.96.

^๓ Ap. 1.1.1.18.

^๔ Vis. 25.2.

^๕ Mn. 9.45.

etāvān eva puruṣo yajjāyāt mā prajeti ha /
viprāḥ prāhustathā cāitadyo bhartā sā smṛtāṅganā //

^๖ Mn. 5.154.

visīlaḥ kāmavṛtto vā guṇāirvā parivarjitaḥ /
upacaryaḥ striyā sādhyā satatam devavat patih //

ดูเทียบ Yāj. 1.77.

ไม่ทำสิ่งที่ทำให้สามีไม่พอใจ ไม่ว่าจะเขาจะมีชีวิตอยู่หรือตายแล้วก็ตาม เพื่อเธอ จะได้อยู่ร่วมกับเขานีกหลังจากตายแล้ว^๑ เพราะเป็นธรรมชาติของภรรยา และเป็นหน้าที่ของทั้งสามีและภรรยาที่จะต้องซื่อสัตย์ต่อกันจนกระทั่งตาย^๒

อนึ่ง สตรีที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อสามี และไม่ปฏิบัติหน้าที่ของภรรยา จะได้รับ โทษตามที่ระบุไว้ในคัมภีร์ธรรมศาสตร์ กล่าวคือ เธอจะถูกเหยียดหยาม ตีเสียน แม้จะทำความดีสักเพียงใด ก็จะไม่ได้รับการสรรเสริญ และเมื่อเธอตายไป จะไม่ ได้อยู่ร่วมกับสามีในสวรรค์^๓ แต่จะไปเกิดเป็นสุนัขจิ้งจอกตัวเมีย และได้รับทุกข์ ทรมาณจากโรคภัยต่าง ๆ^๔ และกษัตริย์จะลงโทษด้วยการให้สุนัขฉีกเนื้อของเธอกิน

^๑ Mn. 5.156.

pānigrāhasya sādhvī strī jīvato vā mṛtasya vā /
patilokam abhīpsantī nācaret kimcid priyam //

ดูเทียบ Yāj. 1.75.

^๒ Mn. 9.101.

anyonyasyāvyabhīcāro bhaved āmaranāntikah /
eṣa dharmah samāsenā jñeyah strīpumsayoḥ parah //

^๓ Mn. 5.161.

apatyalobhādya tu strī bhartāram ativartate /
seha nindām avāpnoti patilokāc ca hīyate //

^๔ Mn. 5.164.

vyabhicārāt tu bhartuḥ strī loke prāpnoti nindyatām /
śṛgālayoniṃ prāpnoti pāparogāis ca pīdyate //

ดูเทียบ Mn. 9.30. และ Vās. 21.14.

ในที่สาธารณะให้ถึงตาย^๑

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าชาวฮินดูให้ความสำคัญแก่หน้าที่ ทุกคนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น ถ้าภรรยาละเลยหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อสามี เธอจะได้รับโทษตามที่ระบุไว้

๓. เชื่อฟังสามี นอกจากภรรยาจะต้องซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อสามีแล้ว^๒ ควรจะต้องขออนุญาตสามีในการปฏิบัติศาสนกิจ หรือในการทำกิจอื่น ๆ เช่น การขอรูดของผู้อื่นมาเลี้ยง^๓ มีข้อความในคัมภีร์ธรรมศาสตร์กล่าวเน้นให้เห็นว่าเพียงภรรยาเชื่อฟังสามีก็จะทำให้เธอได้อยู่ในสวรรค์ ดังนี้

^๑ Mn. 8.371.

bhartarām langhayedyā tu strī jñātigunedarpitā /
tām svabhiḥ khādayed rājā samsthāne bahusamsthite //

ดูเทียบ Gau. 23.14 - 15. และ Vis. 5.18.

^๒ Gau. 18.2.

^๓ Vās. 15.5.

การทำพิธีศักดิ์สิทธิ์หรือกล่าวคำสัตย์อธิษฐาน หรือทำพิธีขออาหาร จะต้อง มีสามีอยู่ด้วย เพียงเชื่อฟังเขาก็จะทำให้เชื่อไค้อยู่ในสวรรค์^๑

๘. ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับสามี ครอบครัวยุคที่สามีและภรรยาพอใจซึ่งกัน และกัน ความสุขย่อมเกิดขึ้นตลอดไปอย่างแน่นอน^๒ ทั้งนี้ ภรรยาจะต้องให้ความสุข

^๑Mn. 5.155.

nāsti strīnām prthagyajño na vratam nāpy upoṣanam /
patim śuśrūṣate yena tena svarge mahīyate //

ดูเทียบ Yāj. 1.77, 183.

และอ้างใน C.P. Ramaswami Aiyar, The Culture Heritage of India, 2 : 576.

L. Sternbach, Juridical Studies in Ancient India Law, 2 : 105.

P.V. Kane, History of Dharmasāstra, Vol II. Part I, p. 562.

R.W. Frazer, Indian Thought Past and Present, p.283.

^๒Mn. 3.60.

santusto bhāryayā bhartā bhartrā bhāryā tathāiva ca /
yasminn eva kule nityam kalyānam tatra vāi dhruvam //

และอ้างใน P.V. Kane, History of Dharmasāstra, Vol II. Part I, p. 556.

J. Wheeler, Indian of the Brahmanic Age, 2 : 574.

แก่สามี เพราะจะทำให้ต่างฝ่ายต่างไม่แยกจากกัน จะซื่อสัตย์ต่อกันตลอดไป^๑

๕. ประกอบพิธีทางศาสนาร่วมกับสามี หน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของ ภรรยาคือ ทำพิธีทางศาสนาร่วมกับสามี^๒ ด้วยเหตุนี้ ภรรยาจะต้องไม่ทำพิธีบูชา- ยัญ พิธีล้างบาป และพิธีอื่น ๆ โดยปราศจากสามี^๓ จะต้องไม่ทำพิธีขออาหารหรือ ล้างบาป โดยปราศจากสามี เพราะจะเป็นการบั่นทอนอายุของสามีและเธอจะตกนรก^๔

^๑Mn. 9.102.

tathā nityam yateyātām stripumsāu tu kṛtakriyāu /
yathā nābhicaretām tāu viyuktāvitaretaram //

และอ้างใน P.V. Kane, History of Dharmasāstra, Vol II.

Part I, p. 560.

^๒Mn. 9.96.

prajanārtham striyaḥ sṛstāḥ samtānārtham ca mānavāḥ /
tasmāt sādharāṇo dharmāḥ śrutāu patnyā sahoditāḥ //

ดูเทียบ Āp. 2.6.13.16 - 17.

และอ้างใน P.V. Kane, History of Dharmasāstra, Vol II.

Part I, p. 429.

C.P. Ramaswami Aiyar, The Culture Heritage of India,

2 : 574.

J.Talboys Wheeler, Indian of the Brahmanic Age, 2 : 574.

^๓Vis. 25.15.

และ R.W. Frazer, Indian Thought Past and Present, p.283.

^๔Vis. 25.16.

และอ้างใน C.P. Ramaswami Aiyar, The Culture Heritage

of India, 2 : 577.

นอกจากนี้ เขาก็ต้องเข้าฟังหรือสังเกตในพิธีกรรมมงคลต่าง ๆ และต้องไม่ทำ
 เสน่ห์ให้ผู้อื่นหลงรัก จะต้องประพฤติแต่สิ่งที่เป็นมงคลเท่านั้น^๒

๖. ประณิบัติสามีและญาติผู้ใหญ่ ภรรยาต้องตื่นนอนก่อนคนอื่น ดูแล
 ผู้สูงอายุในครอบครัว เตรียมอาหาร นั่งในที่ต่ำกว่า^๓ และกินอาหารภายหลัง
 คนเหล่านั้น^๔ ในยามที่สามีเจ็บป่วยต้องดูแลสามีอุทิศตัวให้แก่เขา เสียใจเมื่อเขา
 มีความทุกข์ ภูมิใจเมื่อเขามีความสุข เจือยซาไม่มีชีวิตจิตใจ สวมเสื้อผ้าที่สกปรก
 เมื่อสามีไม่อยู่ และตายเมื่อเขาตาย^๕

๗. เคารพให้เกียรติสามีและพ่อแม่ของสามี เพื่อเป็นการแสดงความ
 เคารพนับถือ ภรรยาจะต้องกอดเท้าของสามีและเอาใจใส่ประณิบัติสามี และจะ
 ต้องปฏิบัติต่อพ่อและแม่ของสามี ครู เทพเจ้า และแขกในลักษณะอาการเดียวกัน^๖

^๑ Vis. 25.8.

^๒ Vis. 25.7.

^๓ Brh. 24.6.

^๔ Vis. 67.41.

^๕ Brh. 24.8.

และอ้างใน P.V. Kane, History of Dharmasāstra, Vol II.

Part I, p. 567.

R.W. Frazer, Indian Thought Past and Present, p.284.

^๖ Vis. 25.3.

และอ้างใน P.V. Kane, History of Dharmasāstra, Vol II.

Part I, p. 563.

นอกจากนี้ จะต้องไม่แสดงความอาฆาตหรือพุดจาเสียศีลสามี ถ้าภรรยาแสดงความอาฆาตต่อสามี กล่าววาจาไม่ไพเราะหรือกินอาหารก่อนสามี เธอจะถูกไล่ออกจากบ้านนั้นโดยเร็ว^๑ แต่ถาเธอรู้จักควบคุมความคิด คำพูด ตลอดจนการกระทำโดยไม่เสียศีลสามี จะทำให้เธอเป็นที่ยกย่องของคนทั่วไปในโลกนี้และในโลกหน้าก็จะได้อยู่ร่วมกับสามีในสวรรค์^๒

๘. เป็นแม่บ้านที่ดี ภรรยาจะต้องรู้จักเก็บข้าวของต่าง ๆ ในบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย^๓ ต้องระวัง ครก สาก และเครื่องมือเครื่องใช้และภาชนะอื่น ๆ ให้ดี ต้องรู้จักประหยัดมัธยัสถ์ และต้องคอยดูแลตุ่มใส่น้ำในบ้านไม่ให้วางเปล่านั้นอย่างเด็ดขาด^๔ มนุสมฤตีกกล่าวเกี่ยวกับหน้าที่ของภรรยาในการเป็นแม่บ้านไว้อย่างละเอียดว่า

^๑ Nār. 12.93.

^๒ Mn. 5.165 - 166.

patim yā nābhicarati manovāgdehasamyatā /
sā bhartṛlokaṃ āpnoti sadbhiḥ sādhvīti cocyate //
anena nārīvṛttena manovāgdehasamyatā /
ihāgryāṃ kīrtim āpnoti patilokaṃ paratra ca //

^๓ Vis. 25.4.

^๔ Vis. 25.6.

^๕ Vis. 25.5.

^๖ Āp. 2.1.1.15.

ภรรยาต้องมีใบหน้ายิ้มแย้มเสมอ จะต้องกลองแกล้ววงไว มีความ
เฉลียวฉลาดในงานบ้าน รู้จักเก็บภาชนะต่าง ๆ ในบ้านให้เรียบร้อย สะอาด
เป็นมันเงาและไม่เป็นคนสุรุษสุราย^๑

ภรรยาจะต้องทำหน้าที่เก็บรวบรวมและใช้จ่ายทรัพย์สินสมบัติทำความ
สะอาดทุกสิ่งทุกอย่าง จัดเตรียมอาหาร ดูแลเครื่องมือเครื่องใช้ในบ้าน และช่วย
ทำหน้าที่ทางศาสนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น^๒

และพหุหัสปคิสมฤติ กล่าวในท่านองเดียวกันว่า

การให้ภรรยาทำหน้าที่เรื่องรายรับรายจ่าย เตรียมอาหาร เก็บรักษา
เครื่องมือเครื่องใช้ภายในบ้านให้สะอาด และดูแลไฟคักคี่สิทธิ์ จัดว่าเป็นการดูแล
รักษาเชออย่างคี่^๓

^๑Mn. 5.150.

sadā prahr̥ṣṭayā bhāvyaṃ gr̥hekāryeṣu dakṣayā /
susamskr̥topaskarayā vyaye cāmuktahastayā //

ดูเทียบ Yāj. 1.83.

และอ้างใน J. Talboys Wheeler, Indian of Brahmanic
Age, 2 : 576.

P.V. Kane, History of Dharmasāstra, Vol II. Part I,
p. 563.

Shakuntala Rao Shastri, Women in the Sacred Law, p.90.

^๒Mn. 9.11.

arthasya saṅgrāhe cāināṃ vyaye cāiva niyojayet /
śāuce dharme'nnapaktyāṃ ca pārīnāhyasya veksane //

^๓Brh. 24.4.

เมื่อสามีไม่อยู่ภรรยาต้องปฏิบัติดังนี้

๑. จะต้องไม่ประดับตกแต่งร่างกายด้วยเครื่องประดับ
๒. ไม่ไปร่วมในงานบันเทิงสนุกสนานอื่น ๆ อาทิ การเต้นรำ ร้องเพลง หรือดูการแสดงต่าง ๆ
๓. จะต้องไม่กินเนื้อหรือของมีนม^๒
๔. จะต้องไม่อาศัยอยู่ในบ้านของคนแปลกหน้า^๓ และแยกจากพ่อสามี และลูก โดยการเล่นการพนัน เพราะจะทำให้เสียชื่อเสียง^๔
๕. ไม่ยื่นไถลประตูหรือหน้าต่างของบ้าน^๕
๖. ไม่แสดงกิริยาท่าทางต่าง ๆ ออกมาอย่างเค็ดขาด^๖ ต้องควบคุม ลิ่น ตา และอวัยวะที่แสดงท่าทางอาการ^๗

^๑ Vis. 25.9.

และอ้างใน P.V. Kane, History of Dharmasāstra, Vol II.

Part I, p. 566.

^๒ Brh. 24.9.

^๓ Vis. 25.10; Vās. 17.80.

^๔ Brh. 24.5.

^๕ Vis. 25.11.

^๖ Vis. 25.12.

^๗ Gau. 18.3.

๗. ทำหน้าที่แทนสามี เพราะเมื่อแต่งงานเป็นต้นไป สามีและภรรยา จะต้องทำพิธีทางศาสนาด้วยกัน และได้รับผลจากการกระทำนั้นร่วมกัน และทั้งคู่ จะร่วมกันปกครองพิทักษ์รักษาทรัพย์สินสมบัติต่าง ๆ ของครอบครัว ดังนั้น ภรรยาจะต้องทำหน้าที่แทนสามี เมื่อเขาไม่อยู่ เช่น เธอสามารถที่จะเป็นผู้ตัดสินใจให้ของ ขวัญแก่คนอื่น ๆ ได้

๘. รอคอยเมื่อสามีไปต่างแดน ถ้าเขาไม่จัดหาหรือแบ่งของกินของใช้ ให้เธอจะต้องประกอบอาชีพที่ไม่น่าตำหนิ เพื่อเลี้ยงชีพของเธอ เช่น อาชีพแกะสลัก หรือทอผ้า เป็นต้น^๒

เมื่อสามีสิ้นชีวิต ภรรยามีหน้าที่ดังนี้

๑. ต้องออกอาหาร ทำให้ร่างกายชุ่มฉอม โดยยังชีพด้วยดอกไม้ รากไม้ และผลไม้ เธอไม่ควรเอ่ยถึงแม่แต่ชื่อของชายแปลกหน้า ต้องออกทนต่อความยาก ลำบาก ควบคุมตนเองถือพรหมจรรย์จนกระทั่งตายแล้ว เธอจะได้ไปสวรรค์เช่น

Ap. 2.6.13.17 - 19.

และอาจใน P.V. Kane, History of Dharmasāstra, Vol II. Part I, p. 577.

^๒ Mn. 9.74.

vidhāya vṛttim bhāryāyāḥ pravaset kāryavān narah /
avṛttikarṣitā hi strī pradusyet sthitim aty api //
vidhāya proṣite vṛttim jivenniyamamāsthita /
proṣite tva vidhāyāiva jīvec chilpāir agarhitāih //

ดูเทียบ Yāj. 1.84.

เดียวกับพรหมณูเป็นผู้เป็นพรหมจารี ถึงแม้ว่าเธอจะไม่มีบุตรชายก็ตาม^๑

๒. งดเว้นการคัมน์ำผึ้ง ๑ ปี งดอาหารเนื้อ เหล้า และเกลือ

๓. ครอบนบนพื้น ๒ เดือน อุทิศตนให้แกการปฏิบัติทางศาสนา

งดเครื่องปรุงอาหารที่เผ็ดร้อนและเกลือ หลัง ๒ เดือนแล้ว เธอควรอาบน้ำ

^๑Mn. 5.156 - 160.

pānigrāhasya sādhvī strī jīvato vā mṛtasya vā /
 patilokam abhīpsantī nācaret kimcid apriyam //
 kāmaṃ tu kṣapayed dehaṃ puṣpamūlaphalāiḥ śubhāiḥ /
 natu nāmāpi grhṇīyāt patyāu prete parasya tu //
 āsīt āmaranāt kṣāntā niyatā brahmacāriṇī /
 yo dharma ekapatnīnām kāṅkṣantī taman uttamam //
 anekāni sahasrāni kumārabrahmacāriṇām /
 divaṃ gatāni viprānām akṛtvā kulasamtatim //
 mṛte bhartari sadhvī strī brahmacarye vyavasthitā /
 svargaṃ gacchaty aputrāpi yathā te brahmacāriṇaḥ //

ดูเพียบ Yāj. 1.75; Vās. 21.14. และ Bau. 2.2.3.47.
 และอ้างใน Louis Renou, Hindusim (New York : George

Braziller, 1961), p. 120.

^๒Bau. 2.1.2.66 - 68.

และอ้างใน P.V. Kane, History of Dharmasastra, Vol II.

Part I, p. 583.

ทำพิธีเช่นสว่างให้แก่สามีของเธอ^๑

๔. เผาตัวตายตามสามี หรือจะดำรงชีวิตอยู่ต่อไปก็ตาม ต้องระมัดระวังให้เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่วิญญาณของสามี^๒

๕. จะต้องรักษาความบริสุทธิ์ไว้เพื่อจะได้ไปสวรรค์ แม้เธอจะไม่มีลูกก็ตาม^๓

จากที่ยกมาแล้วข้างต้น พอสรุปหน้าที่ของภรรยาได้ว่า เธอมีหน้าที่ให้กำเนิดบุตร ชื่อสัตย์จงรักภักดีต่อสามี เชื่อฟังรับใช้สามีอย่างชื่อสัตย์ ทั้งในขณะที่มีชีวิตอยู่และตายแล้ว ให้เกียรติสามี และญาติของสามี ให้ความสุขแก่สามี เป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดี และประกอบพิธีทางศาสนาพร้อมกับสามี^๔

^๑ Vās. 17.55 - 56.

^๒ Brh. 24.11.

^๓ Vis. 25.14, 17; Brh. 24.10

^๔ Mn. 9.27 - 28.

utpādanam apatyasya jātasya paripālanam /
 praty aham lokayātrāyāḥ praty akṣam strīnibandhanam //
 apatyam dharmakāryāni sūsṛūṣā ratir uttamā /
 dārādhīnas tathā svargaḥ pitṛnām ātmanas' ca ha //
 และอ้างใน P.V. Kane, History of Dharmasāstra, Vol II.

Part I, p. 429.

R.W. Frazer, Indian Thought Past and Present, p. 283.

หน้าที่ของสตรีในฐานะมารดา

สตรีที่เป็นแม่มีความสำคัญ ใ้รับการยกย่องมาก จะเห็นได้จากผู้เขียน คัมภีร์ธรรมศาสตร์ ได้กำหนดหน้าที่ของลูกที่จะต้องปรนนิบัติแม่ไว้อย่างมากมาย เพื่อให้ลูกแสดงความกตัญญูและเทิดทูนแม่ผู้ให้กำเนิด^๑ หน้าที่ของแม่พอจะกล่าว เป็นข้อ ๆ ดังนี้

๑. ดูแลเลี้ยงดูลูกให้เจริญเติบโต ตลอดจนให้การศึกษาแก่ลูก^๒ และ ทำทุกอย่างเพื่อลูก^๓
๒. จะต้องไม่ออกนอกถิ่นนอกทาง เช่น ไม่ซื่อสัตย์หรือมีความปรารถนา ในสิ่งที่ผิด ๆ เพราะจะทำให้ลูกได้รับสิ่งไม่ดีนั้นด้วย^๔
๓. จัดการแต่งงานให้ลูกสาว ในกรณีที่ไม่มียุคคคลที่มีสิทธิอำนาจเหนือ กว่า^๕
๔. เป็นธุระเรื่องการแบ่งทรัพย์สินสมบัติ เมื่อพ่อสิ้นชีวิตแม่จะเป็นผู้จัดการ ในเรื่องนี้แทน เพราะพ่อและแม่มีอำนาจเหนือทรัพย์สินสมบัติต่าง ๆ ของครอบครัว^๕

^๑ Mary E.R. Martin, trans, Women in Ancient India. 2d. ed (Varanasi : The Chowkhamba Sanskrit Series Office, 1964), p. 63.

^๒ Āp. 1.10.28.9.

^๓ Mn. 9.20.

yanme mātā pralulubhe vicaranty apativratā /

tanme retah pitā vrktām ityasyāitan nidarśanam //

^๔ คูวิทธานิพนธ์ หน้า ๑๐๘ - ๑๐๙.

^๕ Āp. 2.11.29.3.

และโดยการอนุญาตของพ่อและแม่ ผู้อื่นจึงสามารถที่จะมีส่วนร่วมในสมบัติต่าง ๆ เหล่านั้น ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า แม้กระทั่งการใช้จ่ายเงินด้วย^๑

ผู้วิจัยได้กล่าวถึงหน้าที่ของสตรีในฐานะลูกสาว ภรรยา และแม่มาแล้ว จะเห็นว่า สตรีมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติมาก ในฐานะเป็นภรรยา การที่เธอมีหน้าที่ จะต้องทำมาก มิได้ส่งผลให้เธอได้รับสิทธิมากเช่นกันเลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย